

“Gençliğe öğütler – юности честное зеркало” adlı edebi eserde dilin etkileyici araçlarının dil bilimsel ve anlam bilimsel analizi

Hadi Bak ¹

¹ Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, Edebiyat Fakültesi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum/Türkiye.

ÖZET

«Gençliğe öğütler - юности честное зеркало» (1717) adlı eser I. Petro'nun talimatıyla Rusya'da laik gençliğin yetiştirilmesi ve eğitimi hakkında bir el kitabı şeklinde yayımlanmıştır. Eserin yazarı hakkında kesin bilgi bulunmamakla birlikte, birkaç yazar tarafından kaleme alındığı düşünülmektedir. Eserin; görgü ve nezaket kurallarını içeren pedagojik bir söylem örneği olduğu bilinmektedir. Kitap gençlere hitap etmekte, toplumdaki davranış ve görgü kurallarını ayrıntılı olarak bir bakıma gençler için yaşam rehberliği sunan bir yapıt özelliği taşımaktadır. Bu bağlamda eserde öğretici ve tavsiye niteliğinde pek çok söylem mevcuttur. Eserin didaktik bir üslup ile yazılması nedeniyle, eserde pek çok dilsel araç ve ifade şekillerinin olduğu gözlemlenmiştir. Eserde, öğretici ifadelerin oluşturulmasındaki en önemli nokta, fiilin zorunlu durumlarını ifade etmekte ortaya çıkan zorunluluklardır. Bu durumda yazar, eylemin yerine getirilmesinin zorunlu olduğu anlamını veren yardımcı belirteçleri içeren predikatif (yüklemlilik) yapılar başvurmuştur. Yazar, dolaylı yoldan zorunluluğu ifade eden konuşma eylemlerini kullanmaktadır. Böylece asil söylenmek istenenlerin (niyetlerin) sözelleştirilmesinin monotonluğundan kaçınmayı, dolayısıyla metni etkili hale getirmeyi mümkün kılmaktadır. Daha çarpıcı ve etkileyici kelimeler ile okuyucu etki altına alınmak istenmektedir. Yazar, hedef veya dinleyici kitle üzerindeki etkiyi artırmak için değerlendirme ifadeleri, lakaplar (takma isimler), karşılaştırmalar gibi ek dilsel araçları da sıklıkla kullanmaktadır. Yazar, iletişimin etkisini arttırmak için otoriteye karşı itiraz etmede farklı konuşma taktiklerine başvurmuştur. Bahsi geçen itiraz; daha düşük bir yasal otoriteden daha yüksek bir yasal otoriteye belirli kilise meseleleriyle ilgili kararların yeniden gözden geçirilmesi talepleri olan apellyartsiyadır. Öncelikle, Kutsal Yazıların içtihat metinleri, Antik Çağın ünlü düşünürlerinin, şairlerin, filozofların otoritesinin yanı sıra evrensel dildeki olayların ve eylemlerin istikrarlı bir şekilde değerlendirilmesini sağlayan sözler, aforizmalar ve yazarın talimatlarına inkâr edilemez bir karakter veren sözlere itirazlar mevcut olup geleneklere ve kilise otoritesine olan itiraz ve muhalefet söz konusudur. Bu çalışmada, adı geçen eserde, okuyucuyu etkilemek için kullanılan dil araçlarının anlam bilimsel ve dil bilimsel değerlendirmeler, açıklayıcı, bölümlenmeli ve analiz yöntemleri kullanılarak yapılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER

Yazılı eserler, etkili konuşma, muhatap, ifade taktikleri, pedolojik söylem.

A grammar and semantical evaluation of impressive tools of language in literary work “Advice to The Youth - Юности Честное Зерцало”

ABSTRACT

The work «Advice towards the youth- юности честное зеркало» (1717) was published in the form of a handbook on the upbringing and education of secular youth in Russia by order of Peter I. Although there is no information about the exact author of the work, it is thought that several authors wrote it. Work is known as an example of a pedagogical discourse that includes the rules of etiquette and courtesy. The book appeals to young people, summarizing the behavior and etiquette in society in great detail, and in a way, it has the characteristics of a work that offers life guidance for young people. In this context, the work has many educational and advisory structures. Due to the didactic style of the work, it has been observed that there are many linguistic tools and

Atf: Bak, H. (2024). “Gençliğe öğütler – юности честное зеркало” adlı edebi eserde dilin etkileyici araçlarının dil bilimsel ve anlam bilimsel analizi, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 386-398. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1282088>

forms of expression. The most important point in the creation of instructive expressions in the work is the imperatives that arise in expressing the obligatory states of the verb. In this case, the author resorts to predicative (predictive) structures containing auxiliary markers that mean the action must be performed. The author uses speech acts that implicitly express necessity. Thus, it makes it possible to avoid the monotony of verbalizing what is meant to be said (intentions), thus making the text effective. It is desired to impress the reader with more striking and impressive words. The author also frequently uses additional linguistic tools such as evaluation phrases, nicknames (aliases), and comparisons to increase the impact on the target audience. To increase the effect of communication, the author resorts to different speech tactics in appealing against authority. The objection; are apellyartsiya, which are requests from a lower legal authority to a higher legal authority to reconsider decisions regarding certain church matters. First of all, there are the scriptures, the jurisprudence of the Holy Scriptures, the authority of famous thinkers, poets, and philosophers of antiquity, as well as the sayings, and aphorisms, which provide a stable assessment of events and actions in the universal language, and objections to the words that give an undeniable character to the author's instructions, objections to traditions and church authority and there is opposition. This study will discuss the semantic and grammatical evaluations of the language tools used to influence the reader in the aforementioned work with classification and analysis methods.

KEYWORDS

Written works, speech effect, addressee, expression tactics, pedagogical discourse.

Giriş

Rus edebî dilinin gelişim tarihi, dilbilimde güncel bir yere sahiptir. Eski Kilise Dili ve Slavcadan başlanarak Çağdaş Rusça'ya kadar uzanan serüvende pek çok eser mevcut olup araştırmacılar tarafından detaylıca incelenmiştir. « *Gençliğe öğütler-юности честное зеркало* » (1717) adlı eserin Rus İmparatoru I. Petro'nun isteği üzerine Rusya'da laik gençliğin yetiştirilmesi ve eğitimi hakkında tavsiyeler veren didaktik bir eser olarak kaleme alınması istenmiştir. Eser, Rus edebî tarihinde yazılı bir anıt olarak sivrilmektedir. 1717'de St. Petersburg'da basılan 18. yüzyıl Rus yazınının bir örneği olan eserin yazarı veya yazarları hakkında kesin bilgiye ulaşılamamaktadır. Bu çalışmada daha sonraki dönemlerde Eski Slav Dili'nden Çağdaş Rus Dili'ne çevrilmiş olan eser ele alınacaktır.

Adı geçen eser hakkında pek çok görüşün olduğu gözlemlenmiştir. Bazı bilim insanlarına göre eser oldukça basit bir dille yazılmış, edebî metin özelliği taşımayan ve içeriğinin basit olduğu düşünülen önemsiz bir eser olarak görülmüş olmasına rağmen, pedagojik fikirlerin veya Rus görgü kurallarının gelişim tarihi bağlamında önemli bir yapıt olduğu da varsayılmaktadır. Bu bağlamda, Sergey Nikolayeviç Zemlyanoy, "*Kitap oldukça bayağı ... ama faydalı*" diye atıfta bulunmaktadır (Zemlyanoy, 2020, s. 154). Fakat, böyle didaktik eserler, ciddi felsefi öğeler ile doludur. Düzgün davranış ve çağın gerçek gelenekleri hakkındaki ideal fikirlerdeki değişiklikleri kaydetmeleri çok daha önemlidir. Kitap gençlere hitap etmekte, toplumdaki davranış kurallarını özetlemekte ve ayrıca yaşam rehberliği de sunmaktadır. Mariya Kapkan Vladimirovna; bu kitap, toplumsal davranış kurallarını kökten değiştiren bir yayın itibarı kazandı ve bu eserin, Rusya'daki görgü kurallarının gelişim tarihi olarak sayılması artık alışılmış bir hal aldı şeklinde kitap hakkında değerlendirmede bulunmaktadır (Kapkan, 2018, s. 115).

Son zamanlarda modern Rusça 'da, eserin detaylı bir dilbilimsel çalışması Avusturyalı dilbilimci Micheal Moser (2020) tarafından özgün bir kitap şeklinde ortaya koyulmuştur. Yazar, bu eserin, Rus dilinin analizi ve Rus edebî dilinin tarihindeki yerinin değerlendirilmesi açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır (Moser,2020, s. 22). Dilbilimci, eserin dil biçimlerinin değişkenliğinin heterojenliğinden bahsetmekte ve kitabın dil farklılıklarına dayanarak, farklı yazarlar tarafından yazıldığı sonucuna varmaktadır (Moser, 2020, s. 169). İlk kez Moser, kitabı iletişimsel bir bakış açısıyla değerlendirmektedir. Araştırmacı, genç erkekler için davranış kurallarının sunulduğu bölümlerde, genç kızlar için davranış kurallarının sunulduğu bölümlere nazaran farklılıklar bulunduğuna dikkati çekmektedir. Araştırmacı ayrıca, kitapta genç erkeklerin kurallarından farklı olarak, genç kızların kurallarında muhataplar için, zorunlu ruh hallerine çok az itiraz bulunduğunu gözlemlemektedir (Moser, 2020, s. 174). Söz konusu kitabın editörlüğünü yapan Georgi Anatolyeviç Molkov, Micheal Moser tarafından tanımlanan heterojen dil çerçevesinde kullanım kısıtlamalarına sahip bir dizi dil aracının, Rus edebî dilinin erken tarihine ilişkin diğer yazılı

kaynakların analizinde yararlı bir araç olarak kullanılabileceğini belirtmektedir (Molkov, 2021, s. 235). Ancak şunu belirtmek gerekir ki; Rus dilbiliminde, iletişimsel dilbilim açısından yazılı eserlerin incelenmesine yönelik kalıcı bir eğilim olmasına rağmen, adı geçen eser bu yönüyle ne yazık ki incelenmemiştir. Örneğin; Ksenia Rinatova Vaganova tezinde, 17. ve 19. yüzyıllarında iş belgelerinin iletişimsel ve pragmatik özelliklerini analiz eden bir çalışma yapmıştır (Vaganova, 2012). Öte yandan 18. yüzyıl Rus belgelerini inceleyen Olga Viktorovna Trofimova'nun «kişilerin iş iletişimi durumunda iletişim niyetlerini ve taktiklerini belirlemeye çalışmaktadır» şeklindeki saptamalarını görmek mümkündür (Trofimova, 2002).

Kitap, sosyal davranış kurallarını kökten değiştiren bir yayın olarak ün kazanmaya başlamış, Rusya'da görgü ve nezaket kurallarının gelişim tarihine katkıda bulunmuştur. Didaktik bir kitap olarak Rus edebî tarihinde yerini almış olan eser, tamamıyla öğretici öğeler ile doludur. Bu bağlamda, eser üzerinden dilin etkileyici kullanımları dil bilimsel ve semantik analiz yöntemi ile incelenecektir.

Çalışmanın amacı, ilgili eserde görgü kurallarının derleyicisi tarafından kullanılan muhatap üzerindeki dilsel etki araçlarını incelemektir. Ele alınan kitabın didaktik türde yazılması nedeniyle yazarın amacının muhatapların talimatlarının ve öğretilerinin koşulsuz olarak yerine getirilmesini sağladığını göstermektedir. Bu nedenle eserdeki dilin etkileyici ve çarpıcı bir tonda olması, eserde dil etki araçlarının aktif bir şekilde kullanıldığını göstermektedir.

Eserin okuyucu üzerindeki dilsel etki araçları

İncelenen eser, Vladimir İliç Karasik'in belirttiği gibi, toplumun yeni bir üyesinin sosyalleşmesi, dünya görüşü, görgü kurallarını ve davranışlarını açıklayan pedagojik söylemin bir örneğidir (Karasik, 2002, s. 211). Pedagojik söylemin değer bileşeni, toplumun yeni bir üyesinin toplumun kültürel değerlerine adaptasyonuna, toplumda kabul edilen konuşma ve konuşma davranışlarının normları ve kurallarına ilişkin bilgi iletilmesinde kendini gösterir (Pospelova, 2009, s. 308). Bazı durumlarda, pedagojik söylemlerde hedef alınan kitlelerin statü açısından eşit olmadığı gözlenmektedir. "*Gençliğe öğütler*" adlı eserde pedagojik söylemde iletişimin inşasının hiyerarşik ilkesine uyulduğu ve dilsel ikna araçlarının uygun seçildiği gözlemlenmiştir.

Eserde hedef alınan kitle yani muhataplar, genç erkekler ve genç kızlardır. Bu kitle, çocuklar olarak leksik bir kullanım ile hafızada yer alır ve bu çocukların cinsiyetlerine göre yaklaşım; kızlar için *genç kız, bakire kız, gelinlik kız, kadın* şeklinde; erkekler için *eş, genç erkek, delikanlı* ve ayrıca *genç delikanlılar, genç insanlar, genç adam, genç erkek, genç bakireler, genç kadınlar* gibi söz ve söz öbekleri kullanılmaktadır.

Didaktik eserlerde yazarlar, hedef aldığı kitleyi ikna etmek ve etkileyciliği arttırmak için stilistik ve sentaks bağlamında çeşitli araçları ve anlatım biçimlerini özellikle tercih ederler.

Öğretici eserleri edebî eserlerden ayıran en önemli özellik yazılış amacıdır. Bu tür metinlerde yazar; bilgi vermek, ikna etmek, uyarmak, düşündürmek, yönlendirmek ve kanıtlamak amacını, metnin ölçüleri içinde açıkça ifade etme endişesini taşır. Bu amaca yönelik olarak her türlü yol ve yaklaşımı kullanabilen yazar, anlatım biçimi açısından öyküleyici, betimleyici, açıklayıcı, kanıtlayıcı ya da sözbilimsel biçimlerden yararlanabilmektedir (Kiremitçi, 2015, s. 315).

Eser, öğütler ve talimatlar içermektedir ve özellikle genç erkeklere hitap etmesi bakımından büyük ölçüde yasaklamaları, söz edimleri aracılığıyla sunduğu görülmektedir. Dilbilimci Oksana Vladimirovna Omelçenko, yasak için söz ediminin, çoğu zaman ya yasağı getiren ya da yasağa muhatap olanların daha yüksek bir sosyal veya yaş statüsüne sahip olduğu ya da iletişimcilerin sosyal ve yaş statülerinin eşit olduğu durumunda gerçekleşmesini gerektiğini vurgulamaktadır. Sosyal statü veya yaş eşitsizliği durumlarında, başarıyı ve çatışmasız iletişimi sağlamak için, yasağın değiştirilebilirliğini yani tavsiye, öneri, dilek vb. şeklinde olabileceğini savunmaktadır. Her durumda, yazılı emirler ve yasakların ortak bir özelliği, konuşmacının emir vermesine veya muhatapın faaliyetini kısıtlamasına (yasaklama) izin veren otoriter konumu olduğunu belirtmektedir (Omelçenko, 2020, s. 480).

Dilsel araçların analizi

Emir kipi kullanımı

Çalışmada, emir kipinin kullanımı beş farklı şekilde analiz edilerek ele alınmıştır. Birincisi; metinlerde öğretici ifadelerin şekillenmesindeki en önemli rol, fiilin zorunlu olarak kullanıldığı durumlarda emir kipi halinde kullanılmasından kaynaklanan zorluklardır. Bu durumda yazar, eserde, düzenlemelerinin titiz ve zorunlu olarak algılanmasının bir sonucu olarak ikinci tekil şahıs durumunu kullanmaktadır. İkinci olarak; eserde *emir kipi* ve *her zaman (всегда) zaman zarfının* kullanımı ile birlikte analizler gözlemlenmiştir. Üçüncüsü; çalışmanın başında belirtildiği gibi, eser didaktik bir çalışma olup, gençlere yapılması ve yapılmaması gerekenleri öğretmek için kaleme alınmıştır. Gösterilen örneklerde yapılması güzel olmayan davranışların yapılmamasının etkileyiciliğini vurgulamak için olumsuz semantik karşılaştırmalar görülmektedir. Dördüncüsü; eserde, inanç hissiyatının önemini vurgulamak için, yazar davranış ve görgü kurallarına ilişkin bir açıklama yaptıktan sonra, bu durumun gerçekleşmediği zamanlarda olumsuz sonuçlarını kitleye bildirmektedir. Son olarak; yazarın okuyucuyu etkilemek için bazen de ara sözcüklerin kullanımına başvurduğu durumlar ele alınmıştır.

Tablo 1 Emir kipi kullanımı

Emir kipi ve 2. tekil şahsa göre kullanımı	<i>Когда прилучится тебе с другими за столом сидеть, то содержи себя в порядке по сему правилу. Того ради смотри прилежно, когда что хочешь о других говорить, опасайся, чтоб при том слуг и служанок не было</i> (Аноним, 1990, s. 9).	Başkasıyla masaya oturduğun zaman, kurallar düzenine uy ve kendine hâkim ol. Başkaları hakkında konuşmak istediğın zaman dikkatli ol, o anda etrafında hizmetkârların olmasından sakın (Anonim, 1990, s. 9).
Emir kipi ve her zaman (всегда) zaman zarfının kullanımı	<i>Всегда недругов заочно, когда они не слышат, хвали, а в присутствии их почитай и в нужде их им служи, также и о умерших никакого зла не говори</i> (Аноним, 1990, s. 3). <i>Младый человек всегда имеет с благочестными и добродетельными людьми обходиться, от которых бы он добру научитца мог</i> (Аноним, 1990, s. 3).	İşitmedikleri zaman gıyabında düşmanları daima öv, yanında buldukları zaman da onları say ve gerekirse hizmet et, ayrıca ölenlerin arkasından hiçbir kötülük söyleme (Anonim, 1990, s. 3). Genç insanın her zaman erdemli insanlarla dolaşması gerekir ki ondan iyi bir öğretiyeye sahip olabilsin (Anonim, 1990, s. 3).
Emir kipi ve olumsuz semantik karşılaştırmaların kullanımı	<i>Не жри как свинья. Над ествою не чавкай, как свинья. Не быть подобным деревенскому мужику, которой на солнце валяется</i> (Аноним, 1990, s. 9).	Domuz gibi yeme. Üstüne domuz gibi çiğneme sakın. Güneşin altında yatan köylü bir adam gibi olmayın (Anonim, 1990, s. 9).
Emir kipi davranış kuralına ilişkin bir açıklama yaptıktan sonra, başarısızlığının olumsuz sonuçlarının bildirimini kullanımı	<i>Охотно ходи в церкви и в школы, а не мимо их</i> (Аноним, 1990, s. 9). <i>Инако бо пойдет путем, которой ведет в погибель</i> (Аноним, 1990, s. 9). <i>Не пересмехай, не осуждай и ни про кого ничего зла не говори, да не достигнет и тебя зло</i> (Аноним, 1990, s. 9).	Kilise ve okulların yanlarından geçme, oralara isteyerek gir (Anonim, 1990, s. 9). Aksi takdirde ölüme götüren yolu izleyecektir (Anonim, 1990, s. 9). Alay etme, kimseyi kınama ve kimseye hiçbir kötülük söyleme, böylece kötülük sana da ulaşmasın (Anonim, 1990, s. 9).

-Ki (да) ara sözcüğü ile yapılan emir cümlelerin kullanımı	<i>Младый отрок да не будет пересмешлив</i> (Аноним, 1990, s. 5). <i>Отрок во всех пирах, банкетах и протчих торжествах и беседах, которыми он равенстников своих потчивает отнюдь никакой скупости или грабительства да не являет</i> (Аноним, 1990, s. 6). <i>Еще же отрок да будет во всех своих службах прилежен, и да служит с охотою и радением</i> (Аноним, 1990, s. 7).	Küçük çocuk alay konusu olmasın (Anonim, 1990, s. 5). O, bütün bayramlarda, ziyafetlerde, diğer kutlamalarda ve konuşmalarda, akranlarının dinlendiği hiçbir şekilde cimrilik veya soygunculuk yapmasa bile, genç bir çocuktur (Anonim, 1990, s. 6). Yine de çocuk tüm hizmetlerinde gayretli olsun, istekli ve sevinçle hizmet etsin (Anonim, 1990, s. 7).
--	---	--

Predikatif yapılar ve bazı bağlaçların kullanımı

Yazar, emir kipinden ayrı olarak, talimatların sözlü ifadesi için, eylemin, görevin veya zaruri durumun yerine getirilmesinin zorunluluk anlamını veren yardımcı belirteçleri içeren, pedagojik söylemin karakteristik özelliklerini kullanan, yardımcı belirteçleri içeren predikatif yapılara başvurmaktadır (Karasik, 2002, s. 211). Bu yapılardan bazılarına ilişkin örnekler aşağıda verilmektedir.

Tablo 2 Gereklilik, mecburiyet, yapabilme kipinin kullanımı

<i>Должен</i>	<i>Честный отрок должен остерегать себя от неравных побратенеств</i> (Аноним, 1990, s. 5). <i>Отрок должен быть весма учтив и вежлив, как в словах, так и в делах</i> (Аноним, 1990, s. 4).	Gereklilik durumunu bildirme	Dürüst bir çocuk, eşit olmayan kardeşliklerden kendini korumalıdır (Anonim, 1990, s. 5). Çocuk hem sözde hem de eylemde çok nazik ve kibar olmalıdır (Anonim, 1990, s. 4).
<i>Надлежит</i>	<i>Но отрокам надлежит знать что они сим способом в безчестие и ненависть приити могут</i> (Аноним, 1990, s. 6).	Mecburiyet durumunu bildirme	Ancak gençler, bu şekilde onursuzluğa ve nefrete düşebileceklerini bilmeliler (Anonim, 1990, s. 6).
<i>Имеет</i>	<i>Отрок имеет быть трезв и воздержен</i> (Аноним, 1990, s. 4). <i>Младый человек всегда имеет с благочестными и добродетельными людьми обходиться, от которых бы он добру научитца мог</i> (Аноним, 1990, s. 4).	Yapabilme –e bilme durumunu bildirme	Çocuğun ayık ve çekimser olması gerekir (Anonim, 1990, s. 4). Bir genç her zaman iyi bir öğretmen olabileceği dindar ve erdemli insanlarla uğraşmak zorundadır (Anonim, 1990, s. 4).

Yazarın genellikle önlem alınması gereken durumları belirtmek için önleyici ifadelerle başvurduğu gözlemlenmektedir. Mariya Aleksandrova Kulkov'un belirttiği gibi, önleyici konuşma eylemlerinde, zorunlu semantiği doğrudan bir şekilde ifade etmenin temel yolu, olumlu bir parçacığın ve zorunlu bir durumun kombinasyonudur (Kulkov, 2010, s. 73).

Tablo 3 Olumlu bir parçacığın kullanımı

<i>Не учись как бы тебе людей обманывать, ибо сие зло Богу противно</i> (Аноним, 1990, s. 10).	Nasıl insanları aldatmayı öğreneceğini sakın öğrenme, çünkü bu, Tanrının kötülüğünden iğrençtir (Anonim, 1990, s.10).
--	---

Yazar, uyarının anlamını daha da güçlendirmek için iki eşanlamlı kelimeyi kullanmaktadır.

Tablo 4 Eşanlamli kelimelerin kullanımı

<i>С своими или с посторонними служители гораздо не сообщайся</i> (Аноним, 1990, s. 3).	Kendinizinkiler ile ya da yabancılar ile fazla iletişim kurmayın (Anonim, 1990, s. 3).
<i>Когда тебе что приказано будет сделать, то управь сам со всяким прилежанием, а отнюдь на своих добрых приятелей не надейся и ни на кого не уповай</i> (Аноним, 1990, s.10).	Size bir şey emredildiği zaman, bütün gayretinizle kendinizi idare edin, dostlarınıza güvenmeyin hatta hiç kimseye güvenmeyin (Anonim, 1990, s. 10).

Yazar, kitleyi daha fazla ikna etmek için, başarısızlığın sonuçlarını, bunun nedeninin tam olarak doğru yapılmasının gerekçesi için bilgi verir ve bu durumda *ибо* (*ya da*) bağlacını kullanmaktadır.

Tablo 5 Ya da (*ибо*) bağlacının kullanımı

<i>Всегда время пробавляй в делах благочестных, а празден и без дела отнюдь не бывай, ибо от того случается, что некоторыя живут лениво, не бодро, а разум их затмится и иступится, потом из того добра никакова ожидать можно, кроме дряхлова тела и червоточины. От клятвы чужеложства (блуда) играния и пьянства отрок себя велми удержат и от того бегать</i> (Аноним, 1990, s. 3).	Daima salih amellerde vakit geçir, aylaklık etme, çünkü bazı insanlar neşe içinde değil de tembellik yaparak yaşarlar ve akılları tutulup çılgına dönerler. Böyle bir durumda çürümüş ve hasarlı bir bedenden başka bir şey bekleyemezsin. Gençler; zina, oyun ve sarhoşluktan kendini tutmalı ve bundan kaçmalılar (Anonim, 1990, s. 3).
<i>Ибо из того ничто ино вырастает, кроме великой беды и напасти телесныя и душевныя, от тогож раждается и погибель дому его, и разорение пожиткам</i> (Аноним, 1990, s. 3).	Çünkü böyle bir durumdan, bedensel ve ruhsal sıkıntıdan başka hiçbir şey büyüyemez, ayrıca evin ve eşyaların yıkımı da ortaya çıkar (Anonim, 1990, s. 3).
<i>А наипаче платить возмездие служащим ибо в том есть великий грех и порок, когда кто у кого кровию заслуженною и трудом выработанную мзду наемничу удержит</i> (Аноним, 1990, s. 9).	Hizmetçilere misliyle ödemek için iyi bir yoldur, çünkü hak ettiği parayı kazanmakta zorlanan bir kişinin parasını elinde tuttuğu zaman bunda büyük bir günah ve kötülük vardır (Anonim, 1990, s. 9).
<i>Умный придворный человек, намерения своего и воли никому не объявляет, дабы не упредил ево другой, которой иногда к томуж охоту имеет</i> (Аноним, 1990, s. 4).	Zeki bir soylu (saraylı), niyetini ve düşüncelerini kimseye söylemez, aksi takdirde kimin onun kazanımlarını elde etmek istediği bilinmez (Anonim, 1990, s. 4).

Yazar, inançların gücü, kötülüğün isteksizliğini vurgulamak için karşılaştırmalar yapmaktadır.

Tablo 6 Karşılaştırmaların kullanımı

<i>А от таких, которые легкомысленно и злостно живут, бегать, яко бы от яду или лютого мору</i> (Аноним, 1990, s. 4).	Zehirden ya da azgın dalgalardan uzak durduğunuz gibi yüzeysel ve acımasızca yaşayanlardan da uzaklaşınız (Anonim, 1990, s. 4).
---	---

Yazarın uyarıyı yaparken farklı yapılara başvurduğu görülmekte ve uyarı doğrudan bir fiilin yardımcı ile остерегаться-ihtiyatlı olmak anlamına gelen bir yapı ile ifade edilmektedir.

Tablo 7 "İhtiyatlı olmak" – (остерегаться) ifadesi ise yapılan uyarının kullanımı

<i>Особливо имеет породный шляхтич от сея прелестныя добродетели остерегатца. Ибо оная противится любви к ближнему, без нея же не возможно спастися; А от злоимянитых должны юныя остерегаться, и от них бегать</i> (Аноним, 1990, s. 7).	Özellikle zadedânların güzel erdemlerine dikkat etmeleri gerekir. Çünkü onlar, yakınlarına olan sevgiye karşı gelir halbuki sevgi olmadan kurtuluş mümkün değildir. Gençler kötü insanlardan uzak durmalı ve onlarla iletişimden kaçınmalıdırlar (Anonim, 1990, s. 7).
---	--

Oksana Yuriyeva Zelinskaya'nın gözlemlerine göre, önleyici ifadelerde, kişi ile günahkâr duygular, düşünceler, eylemler arasında hayali bir mesafe yaratmayı amaçlayan eylemleri ifade eden fiiller kullanılabilir (Zelinskaya, 2020, s. 5). İncelenen metinde, adı geçen durumu ifade etmek için *кошмак- бегать* fiili kullanılmaktadır.

Tablo 8 "Кошмак" – (бегать) fiilinin kullanımı

От клятвы чужеложства (блуда) игранья и пьянства отрок себя велми удержать и от того бегать (Аноним, 1990, s. 3).

Genç, erkeklik yemininden (zina), oyun ve sarhoşluktan kendini tutmalı ve bundan kaçmalıdır (Anonim, 1990, s. 3).

Kutsal kitap ve filozoflardan alıntılarının kullanımı

İncelenen eserdeki itirazın kaynağı öncelikle Kutsal Yazıların içtihat metinleridir. Metinde, Eski ve Yeni Ahit'ten alıntılar oldukça fazla yer almaktadır, bu da yazarın konumunun ve öğütlerinin doğru ve güvenilir olduğunu vurgulamaktadır.

Yazar, ifadenin etkisini vurgulamak ve otoriteye itirazı daha güçlü dile getirmek için konuşma taktiklerini çok sık kullanılır. Bu taktikler, Veronika Aleksandrovna Kamenev ve Natalya Vadimovna'nın belirttiği gibi, konuşmacının dinleyicilerin gözündeki konumunu güçlendirmesine, olası eleştirileri önlemesine ve aynı zamanda konuşmanın ifade gücünü güçlendirmesine olanak tanımaktadır (Kamenev, 2021, s. 87). Kutsal Yazılara ek olarak, yazar, pek çok kez, Antik Çağın ünlü düşünürlerinin, şairlerin, filozofların vb. şahısların söylemlerine ve otoriter düşüncelerine atıfta bulunmaktadır.

Tablo 9 Yeni-Eski Ahit alıntılarının kullanımı

Потупляет стыдливая девица очи свои, яко Ревекка, егда узре еще из далеча Иакова грядуща, яко книги первыя Моисея глава 24 пишет, яко и Павел святыи к филипписием напоминая во второй главе пишет: смириением почитайте между собою друг друга превыше себе. Писание свидетелствует во многих местах, что воля Божия есть, дабы каждый себя пред ним смирил; Пророк Михей в главе 6 глаголет: смирай себе пред Богом. Также и Петр святыи пишет: должна мы сильной руке Божией покоряться. Еще же Иаков в 4 главе повелевает да смирим себя пред Богом. По таким доказательством довольно ясно, что Бог сей добродетели требует, и ему оная благоугодна. И кто той подражает, оный имеет богатого благословения от Бога ожидать, якоже святое писание исполнено такими обетованиями. Иоанн глаголет во главе 22: смирайся, от Бога вознесется, и воистину призирает Бог с небеси на смиренных, яко псалом 113 свидетелствует. Также, и Сирах во главе 3 глаголет: творит Господь велия во смиренных. И Пресвятая Богородица у Луки ва главе 1 воспеваает, Бог низложи сильныя со престол, и вознесе смиренныя. В томже намерении и Сирах в 10 главе пишет: довлеет гордых искоренити до конца, и да насадит Бог смиренных вместо их. Господь Иисус Христос во главе 22 от Матфея глаголет: смирайся вознесется. 4 Августин так же разсуждает, егда пишет, разве что смирение всему (Аноним, 1990, s. 16).

Kız utancından gözlerini yere indirir, tıpkı Kutsal Kitabın Eski Ahit bölümünün Yaratılış kitabındaki 24. bölümde bahsedilen Rebeka'nın Yakup'u uzaktan görmesi gibi. Aynı kitabın 2. bölümünde Havari Pavlus Filipililere hatırlatır: "Alçakgönüllü olun, başkalarını kendinizden üstün sayın." Kutsal Kitabın birçok yerinde, herkesin Tanrı'nın önünde alçakgönüllü olması gerektiği belirtilir. Mika Kitabın 6. bölümünde "Rabbimizin yolunda alçakgönüllülikle yürüyün" der. Aziz Peter de bize Tanrı'nın güçlü eline boyun eğmemiz gerektiğini yazıyor. Yakup 4. bölümde bize Tanrı'nın önünde alçalmamızı emrediyor. Bu kanıtlar temelinde, Tanrı'nın bu erdemi talep ettiği ve bundan hoşnut olduğu açıktır. Onu takip edenler Kutsal Kitap'ta anlatıldığı gibi Tanrı'dan bol bereket bekleyebilirler. Yuhanna 22. bölümde "Alçakgönüllüler, Tanrı tarafından yüceltilir" diyor. 113. Mezmur'da ifade edildiği üzere, şüphesiz Tanrı alçakgönüllüleri yüceltir. Sirah Kitabı da 3. bölümde "Tanrı alçakgönüllülerde büyük şeyler yapıyor" diyor. Meryem Ana da Luka İncilinde "Hükümdarları tahtlarından indirdi, sıradan insanları yükseltti" der. Sirah aynı şekilde 10. bölümde "Gururluları yok edebilirsiniz, ama Tanrı alçakgönüllüleri onların yerine oturtur" diyor. Yüce İsa Mesih de Matta kitabı 22. bölümde "Kendini yücelten alçaltılacak, kendini alçaltan yüceltilecektir" diyor. Augustinus da sadece tevazunun her şeyin nedeni olabileceğini düşünür (Anonim, 1990, s. 16).

Tablo 10 Antik çağın ünlü düşünürleri, şairler ve filozofların söylemlerinin kullanımı

Украшение девиц, и младых невест так же, и замужних, есть достохвалная, или цвет, и о сем Диоген пишет, что украшение, есть признак к благочестию (Аноним, 1990, s. 15).

Kızların, genç gelinlerin ve evli kadınların utangaçlığı (çekingenliği) övgüye değer özelliktir. Diogenes yüz kızarıklığın dindarlığın bir işareti olduğunu yazar (Anonim, 1990, s. 15).

<i>Иназианзин увещает, что един токмо цвет в девицах приятен, то есть краснение, которое от стыдливости происходит (Аноним, 1990: 15).</i>	Nazianz, utançtan kaynaklanan kızarıklığın genç kızlarda hoş olan tek renk olduğunu öğütler (Anonim, 1990, s. 15).
<i>Того ради, и Терентий повествует: кто от стыда покраснеет, тот нужды не имеет (Аноним, 1990, s. 15).</i>	Bu nedenle Terentius anlatır: utançtan kızaranların ihtiyacı yoktur (darda kalmazlar). (Anonim, 1990, s. 15).
<i>Демадий премудрый глаголет: стыд у девицы есть, преславная красота, и похвала, еще же и Павел глаголет: уповая, что оной весма потерял, кто стыд свой потерял (Аноним, 1990, s.15).</i>	Demades utanç, genç kadında güzel bir nitelik ve övgüye değerdir söyler. Ayrıca Pavlus da utançlarını kaybedenlerin çok şey kaybettiklerini söyler (Anonim, 1990, s. 15).
<i>Бахилидий зело древней поет, или стихотворец в притчах, и прикладах своих пишет: когда идол изрядную голову имел, а оную голову потеряет, или сронит, то, по том оставшейся болван весма красоты своея и пригожства лишится (Аноним, 1990, s. 15).</i>	Baheylidios (Бахилидий) kadim şair ve öykü yazarı örneklerinde idolün muhteşem bir kafası olduğunda, ancak onu kaybettiğinde veya düşürdüğünde, geriye kalan kaba taşın güzelliğini ve cazibesini kaybedeceğini yazmaktadır (Anonim, 1990, s. 15).
<i>Лютер написал: человеку не может быть ничто приятнее и угоднее как благочинная девица (Аноним, 1990, s. 15).</i>	Luther, iffetli bir kızın insan için düşünülebilecek en hoş ve sevindirici şey olduğunu yazdı (Anonim, 1990, s. 15).
<i>Греческий стихотворец Теогений согласуясь в сем, рече: Нет приятнее девицы благочинного нрава (Аноним, 1990, s.15).</i>	Yunan şairi Theognis de aynı fikirde olarak söyler: "İffetli bir genç kızdan daha hoş bir şey yoktur" (Anonim, 1990, s. 15).
<i>О чем Стигелий тако пишет: чистое сердце, и целомудренная мысль, Богу зело приятны бывают. Прямая прехвальная добродетель раждается от чистого, и непорочного сердца (Аноним, 1990: 15).</i>	Stegelius, temiz kalpli ve iffetli insanların Tanrı'nın hoş gideceğini yazar. Övgüye değer erdem saf ve lekesiz bir kalpten doğar (Anonim, 1990, s. 15).

Базı fiillerin özel kullanımları

A.S. Voronoviç (2012), önceki örneklere benzer durumları, doğrudan ve dolaylı olarak ortaya çıkan durumlara işaret ederek onları, *yetkili* bir kişinin görüşüne veya ikna kabiliyetine yönlendiren bir tür sözlü aklanmaya yönelik olduğunu savunmaktadır. Yazar, çoğunlukla doğrudan konuşma olarak tasarlanan yetkili bir ifadeden söz ederken, çeşitli belirteçlerin kullandığına da dikkat etmek gerektiğini belirtmektedir. Eserde bu bağlamda, en yaygın kullanımlardan biri olan *konuşmak-говорить* anlamını veren eylemin dilsel birimlerinde kendini gösterdiği görülmektedir. Pedagoji kitabının derleyicisi çoğunlukla kilise Slavlarının fiil-eylem belirteçlerini kullanırken tek bir durumda *duyurmak, ilan etmek, fikrini aktarmak* anlamına gelen *гласить* fiilinin kullanımını sunmaktadır.

Derleyicinin, konuşmanın genel anlamına ek olarak, ifadenin artan duygusallığını vurgulamak için *konuşmak-говорить* fiili yerine *haykırmak-вопить* fiilini kullandığına dikkat edilmektedir. Ayrıca, laik bir kişiye ait doğrudan konuşmayı yapan, konuşma dilindeki *konuşmak-говаривать* fiilinin kullanımına ilişkin münferit bir duruma da dikkat çekilmiştir.

Derleyici doğrudan konuşmada *yazmak-писать* fiilini ve onun önek almış hali olan *написать- yazmak* kullanmaktadır. Bazı filozof ve düşünür alıntılarında bahse geçen durum; «Киприян пишет-Кipriyan yazıyor, Златоуст написал- Zlatoust yazdı, Лютер написал-Luther yazdı, Яко Ориген написал -Yako Origen yazdı» şeklinde örneklendirilmiştir. Sadece *yazmak-писать* fiili değil, aynı zamanda Tablo 11'te gösterilen bazı fiiller de analiz edilmiştir.

Tablo 11 Bazı fiillerin kullanımı

«Вопить- говорить» – (<i>haykırmak-konuşmak</i>) fiilinin kullanımı	<i>Також де глаголет кесарий; Цесарь Фридрих третий, обычайно говаривал: Святый Августин глаголет: Ибо Соломон сам в притчах, в главе первой, о сей тако</i>	Ayrıca Sezar söyler; Friedrich Üçüncü Sezar genellikle tekrarlar; Aziz Augustinus söyler; Süleyman'ın hikâyesinin 1. bölümünde bu konuda konuşur; Terentius anlatır;
---	--	--

	<i>глаголет: Терентий повествует: Григорий назианзин советуя нам, вопиет: Демадий премудрый глаголет; праведный Иов во главе пятой глаголет: Павел глаголет: Греческий стихотворец Теогений согласуясь в сем, рече: Того ради величайший Стихотворец в нынешнем времени гласит: яко храбрая Юдиф в молении своем рече: никогда благоугодны явишася тебе гордии (Аноним, 1990, s. 16).</i>	Büyük Nazians'lı Gregorius tavsiye ederek haykırır; Demades söyler; Eyüp 5. bölümde söyler; Pavlus söyler; Yunan şairi Theognis de aynı fikirde olarak söyler; Bunun için, En Büyük Şair çağdaş zamanda konuşur; Kutlu Judith duasında şöyle söyledi: Asla kibirli insanlara hoşnutluk sağlamayacaksın (Anonim, 1990, s. 16).
«Говаривать» – (konuşmak, demek) fiilinin tek seferlik kullanımı	<i>Цесарь Фридрих третий, обычно говаривал: громовыя стрелы розбивают высокая башни, а низкия хижины минуют (Аноним, 1990, s. 16).</i>	Friedrich Üçüncü Sezar genellikle tekrarları ki: "Yıldırım okları yüksek kuleleri yıkar, alçak kulübeleri ise atlar" (Anonim, 1990, s. 16).
«Читать» – (okumak) fiilinin kullanımı	<i>Читаем в 7 главе, Иисуса Навина, и в 3 главе Ионы. (Аноним, 1990, s. 16).</i>	7. bölümde Yeşu'yu ve 3. bölümde Yunus'u okuyoruz (Anonim, 1990, s. 16).

Tablo 12 Farklı fiillerin kullanımları

<i>Свидетельствовать: Того ради Нил свидетельствует (Аноним, 1990, s. 17).</i>	Tanıklık etmek, şahitlik etmek; Bu yüzden Nil tanıklık ediyor (Yunocti, 1990, s. 17).
<i>Рассуждать: Августин так же рассуждает (Аноним, 1990, s. 17).</i>	Muhakeme etmek, akıl yürütmek: Augustine de böyle muhakeme etti (Anonim, 1990, s. 17).
<i>Напоминать: О сем Апостол Павел напоминает (Аноним, 1990, s. 17).</i>	Hatırlatmak: Pavel hatırlatıyor (Anonim, 1990, s. 17).
<i>Упомянуть: Сирах во главе седмой упоминает (Аноним, 1990, s. 17).</i>	Değinmek, anmak: Yedinci bölümde Sirah'a değiniliyor (Anonim, 1990, s. 17).
<i>Увещевать: Иназианзин увещает (Аноним, 1990, s. 17).</i>	Öğüt vermek: Nazianzin öğüt veriyor (Anonim, 1990, s. 17).

Aforizma ve atasözlerinin kullanımı

Moser (2020), eseri analiz ederken, eserdeki atasözleri ve deyimlerin varlığına değinmekte ve bu deyim ve atasözlerinin metne girişlerinin sözcüksel araçlarını dikkate almaktadır. Moser'in çalışmasının eleştirileni Aleksandr Lavrov (2021), bu atasözleri ve deyimlerin büyük ilgi gördüğünü savunur ve onları köken konumundan incelemenin gerekli olduğunu düşünür, tam olarak popüleritesinden dolayı folklor açında daha da geliştirilme olasılığını kabul etmektedir. Metindeki atasözleri, deyimler ve aforizmalar otoriteye itiraz temelinde bir ikna aracı olarak çekilmektedir. Derleyici tarafından kullanılan bu teknik uygundur, çünkü evrensel ifadelerin tipik işlevlerinden biri didaktiktir: atasözlerinin yardımıyla yazar öğretebilir ve uyarabilir (Radziyevska, 2010, s. 93). Dildeki evrensel aforizmalar ve olaylar, eylemlerin istikrarlı bir şekilde değerlendirmesini bekler, bu da yazarın talimatlarına tartışılmaz bir karakter kazandırır. Örneğin, genç insanlara hizmetkârlarına layık bir örnek olmalarını emrederek, yazar, atasözünün bilgelliğini ifade eder.

Tablo 14. Atasözü kullanımı

<i>Больше двух крат вины не спущать, но выгнать из дому. Ибо лукавая лисица нрава своего не переменит (Аноним, 1990, s. 8).</i>	Çok fazla suçluluk duygusu çekilmemeli, bir an evvel üzerinden atılmalıdır, yoksa kurnaz tilkinin öfkesi geçmez (Anonim, 1990, s. 8).
---	---

Когда кто меж своими слугами присмотрит одного мятежника и заговорщика (переговорщика), то вскоре такого надобно отослать. Ибо от одной овцы паршивой все стадо пострадать может, и нет того мерзостнее, как убогой, гордой, нахалливой, и противной слуга, от чего и пословица зачалась:
в нищенской гордости имеет диавол свою утеху (Аноним, 1990, s. 8).

Kendinize hizmet edenler arasında bir isyancı ve komplocu (düzenbaz) tespit ettiğinizde onu hemen göndermelisiniz. Yoksa bir kötü koyundan tüm sürü zarar görebilir. (Kasadaki bir çürük elma tüm kasayı çürütür.) Ve fakir, gururlu, küstah ve hoş olmayan bir hizmetkârdan daha iğrenç hiçbir şey yoktur. Buradan da şöyle bir atasözü doğar: "Şeytan, fakir gururuyla eğlenir" (Anonim, 1990, s. 8).

Olumsuz değerlendirmenin, yasağı olumlu olarak harekete geçirme durumunun kullanımı

Bazı eylemlerin yasaklanması veya tam tersi eylemin yapılması çağrısı, fiiller ile değil değerlendirme yoluyla sözel olarak muhataba verilmektedir. Bu durumda, olumsuz bir değerlendirme, bir yasağı, olumlu olarak harekete geçmeye teşvik eder. Yazar, dolaylı emir cümlelerini ifade eden olaylara atfedilebilecek konuşma eylemlerini kullanır. Bu durum daha çok değerlendirmeye ifadelerle görülmektedir ve olumsuz bir değerlendirme, bir yasağı, olumlu olarak harekete geçmeye teşvik etmektedir.

Tablo 15 "Güzellik-güzel" (краса) kelimesinin kullanımı

<i>Не малая отроку есть краса, когда он смирен</i> (Аноним, 1990, s. 6).	Bir genç için, alçakgönüllülük her zaman büyük bir güzelliştir (Anonim, 1990, s. 6).
--	--

Alçakgönüllülük için dolaylı bir dürtü olan, *краса* – *гүзеллик* kelimesinin olumlu yapısı, anlambiliminin belirteciyle değerlendirilmesidir. Burada güzelliğin aslında küçük olmadığı vurgulanır ve olumsuz bir yapı içinde, olumlu ifadeler kullanılmaktadır.

Tablo 16 "Güzellik, övgü, mutluluk" – (красота, похвала, счастье) kelimelerinin kullanımı

<i>Понеже благочестие есть похвала юности, и счастье благополучное, и красота в старости</i> (Аноним, 1990: 3).	Dindarlık gençliğin övgüsüdür, mutluluk refah demektir ve yaşlılıkta güzellik vardır (Anonim, 1990: 3).
---	---

Dindar bir gençliğe çağrıda bulunan yazar, olumlu değerlendirilen *красота, похвала, счастье-гүзеллик, övgü, mutluluk* gibi bir dizi kelime kullanmaktadır. Böylelikle, yazar dindar bir gençliğin yetişmesini güzel olgular ile bağdaştırarak okuyucu üzerinde etkileyici bir tutum sergilemektedir.

Tablo 17 "Aptallık" – (гнусность) ismi türünde kelime ile "müstehcen- (непристойно), yakışsız- (непригожо)" gibi zarf türünde kelimelerin bir arada kullanımı

<i>И сия есть не малая гнусность, когда кто часто сморкает, яко бы в трубу трубит, или громко чхает, будто кричит, и тем в прибытии других людей или в церкви детей малых пужает и устрашает</i> (Аноним, 1990, s. 9).	Birinin burnunu sık sık trompet üflermiş gibi çekmesi veya çığlık atıyormuş gibi yüksek sesle horlaması, yanındaki insanlar veya kiliseye gelen küçük çocukların bundan korkup ürkmeleri hiç de küçümsenecek bir rezalet değildir (Anonim, 1990, s. 9).
<i>Непристойно также когда с кем говориш, быстро в глаза смотреть, яко бы хотел кого нсквозь провидеть</i> (Аноним, 1990, s. 7).	Biriyle konuştuğunuzda, gözlerinizin içine hızlı bir şekilde bakarken, keşke içinden geçeni görebilsem diye düşünmek müstehcendir (Anonim, 1990, s. 7).
<i>Непристойно на свадьбе в сапогах и острогах (сапоги с острыми носами) быть</i> (Аноним, 1990, s. 8).	Düğüne çizmeler ve sivri burunlu botlarla gitmek ayıptır (Anonim, 1990, s. 8).
<i>Часто чихать, сморкать кашлять не пригожо. (Часто чихать, сморкаться кашлять не пригоже.)</i> (Аноним, 1990, s. 9).	Sık sık hapşırarak, burnunu sümkürmek, öksürmek hoş değil (Anonim, 1990, s. 9).

Eserde olumsuz bir değerlendirmenin rolü, *гну́сность-aptallık* gibi isim ve *müstehcen, yakışsız непристойно, непригожо* gibi zarflar yardımıyla yasaklanmaktadır.

Tablo 18 “Çok” (Зело) sözcüğünün kullanımı

<i>Где двое тайно между собою говорят, так не приступай, ибо подслушивание есть безстыдное невежество</i> (Аноним, 1990, s. 10).	İki kişinin kendi aralarında gizlice konuştuğu yere yaklaşmayın, çünkü kulak misafiri olmak hayasız bir cehalettir (Anonim, 1990, s. 10).
<i>Еще же зело непристойно, когда кто платком или перстом в носу чистит, яко бы мазь какую мазал, а особливо при других честных людях</i> (Аноним, 1990, s. 10).	Birinin burnunu bir mendil ya da parmakla, sanki bir çeşit merhem sürüyormuş gibi ve özellikle diğer dürüst insanların önünde temizlemesi de çok müstehcendir (Anonim, 1990, s. 10).

Değerlendirme, başlangıçta cehaletin olumsuzluğunu belirteçler ile yoğunlaştırırken, daha sonra *безстыдное-utanmazlık* gibi bir kavram ile güçlendirmektedir. Bir sonraki cümlede ise *зело-çok* sözcüğü vasıtasıyla olumsuzluğun yoğunlaştırıldığı bir kullanım görülmektedir.

Tablo 19 “Daha iyi” – лучше kelimesinin kullanımı

<i>Лутче когда про кого говорят: он есть вежлив, смиренный кавалер, и молодец, нежели когда скажут про которого, он есть спесивый болван</i> (Аноним, 1990, s. 7).	Birisi hakkında konuşurken onun kibar, alçakgönüllü bir beyefendi olduğunu söylemek, kibirli bir aptal olduğunu söylemekten daha iyidir (Anonim, 1990, s. 7).
--	---

Yazarın, bağımsız bir seçim yapma fırsatı sağlıyormuş gibi iki davranış modelinden bahsettiği de bazı örneklerde görülmektedir. Olumlu bir davranış modeli seçme motivasyonunun bir göstergesi, *лучше-daha iyi* kelimesinin kullanılmasıyla yapılmaktadır.

Sonuç

Didaktik eserler, tabiatları gereği tavsiye ve yasaklamaları fazlaca konu edinir. İncelenen eserde yazarın/yazarların gençliği etkilemek için, yapılan tavsiye ve yasaklamaları etkin kılmak amacıyla üslup olarak dil araçlarını çok ustaca kullandığı/kullandıkları görülmektedir. Yazarın/yazarların niyetleri büyük ölçüde talimat ve yasaklamaların söz edimleri aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Doğrudan anlatımlara ek olarak, eser, niyetlerin sözelleştirilmesinin monotonluğundan kaçınmak ve metni daha anlamlı ve dolayısıyla daha etkili hale getirmeyi mümkün kılan dolaylı aktarımları ifade etmek bakımından oldukça zengindir.

Eserde dilsel araçların kullanımı açısından ele alınan analizde altı başlık altında incelemeler yapılmıştır. Eserin didaktik olması nedeniyle, genel olarak belli yükümlülüklerin yerine getirilmesi istenmiştir. Bu bağlamda emir cümlelerinin kullanımına eserde sıklıkla rastlanmıştır. Tekil şahısların kullanımı, olumsuz semantik karşılaştırmalar, açıklama ve öneri yaptıktan sonra başarısızlık durumunda olumsuz sonuçların ortaya çıkışı ve bazı zarflar ile emir kipinin özel kullanımları çalışmada analiz edilmiştir. Predikatif yapıların kullanımında gereklilik, mecburiyet ve yapabilme kipi, eş anlamlı sözcüklerin kullanımı, karşılaştırma ve ikaz yapılması eser üzerinden analiz edilmiştir. Özellikle uyarı yapılırken, *koşmak* gibi bazı eylemler fiili olarak koşmaktan ziyade uzak durmak anlamında kullanılmıştır. Kutsal kitaplardan alıntılar yapılmakta ve bu da öğretinin ve tavsiyenin daha doğru ve güvenilir olduğuna muhatapları ikna etmeye yaramaktadır. Yazar/yazarlar ayrıca Diyojen, Bilge Demadiyus, Luther ve Theogonius gibi bazı filozof ve düşünürlerin otoriter ve güçlü söylemlerine de değinerek etkileyiciliği de güçlendirmiştir. Derleyiciler, eserde bazı fiilleri özellikle kullanmıştır. *Konuşmak, söylemek* fiili yerine, muhatapı şiddetle sarsmak için *haykırmak* fiilini seçilmiştir. Yazar/yazarlar okuyucular üzerinde veya çalışmada sürekli muhatap olarak değinilen hedef kitlede farkındalık yaratmak için *okumak* fiilini birinci çoğul şahıs olarak çekimleyerek *beraberlik, birliktelik* bilinci uyandırmıştır. Eserde geçen atasözleri ve aforizmaların kullanımı son derece önemlidir. Evrensel nitelikteki aforizmaların kullanımı ile eserdeki öğretinin istikrarlı değerlendirilmesine olanak tanınmıştır. Ayrıca atasözlerinin kullanımı ile yeni nesil kuşaklara atasözlerinin bilgelik ile tasarlanan söz varlıkları olduğu kanıtlanmaya çalışılmıştır. Olumsuz değerlendirmenin, yasağı olumlu olarak

harekete geçirme durumunun kullanımı analizinde, olumsuz yapıların kullanımı içinde *güzellik*, *övgü*, *mutluluk* gibi kavramlar ile ifade etkileyici hale getirilmiş olup, ayrıca aptallık gibi olumsuz bir değerlendirme yakışıksız, müstehcen gibi olumsuz kavramlar ile birlikte kullanılarak, anlatımda etkileyciliğin pekiştirildiği görülmüştür.

Çıkar çatışması beyanı

“Gençliğe öğütler - юности честное зеркало»” başlıklı makalemizin herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Anonim. (1990). Yunosti çestnoye zertsalo, ili Pokazaniye k jiteyskomu obhojdeniyu reprint. izd. s faksim. izd. 1976 g. M., 18 s.
- Kameneva, V. A., & Potapova, N. V. (2021). Taktika apellyatsii k avtoritetu, aktualiziruyuşçaya strategiyu (de)legitimizatsii v angloyazçnom predvibornom diskurse. Vestnik Novosibirskogo gosudarstvennogo universiteta, 3, 84-97. <https://doi.org/10.25205/1818-7935-2021-19-3-84-97>
- Kaplan, M. V. (2018). «Yunosti çestnoye zertsalo»: Etiketniye traditsii i novatsii. 1(171), 114-126.
- Karasik, V. I. (2002). Yazyikovoı krug: Liçnost, kontseptı, diskurs. Peremena, Volgograd, 435-476.
- Kiremitçi, F. (2015). Klasik Türk Edebiyatında Öğretici Eserler: Tanım, Tasnif, Örnek Metin. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 54, 313-352.
- Kulkova, M. A. (2010). Reçeviyе aktı predosterejeniya v russkih i nemetskih paremiyah. Izvestiya VGPU, 2, 72-75. 28.07.2022 tarihinde <https://cyberleninka.ru/article/n/reçeviyе-aktı-predosterejeniya-v-russkih-i-nemetskih-paremiyah> adresinde erişildi.
- Lavrov, A. (2020). Michael Moser. Ed. "Yunisti Çestnoye Zertsalo" 1717 g. U istokov russkogo literaturnogo yazıka [« L'honnête miroir de la jeunesse » 1717 : aux origines de la langue littéraire russe] », Cahiers du monde russe [En ligne], 62/4 | 2021, mis en ligne le 01 décembre 2021, consulté le 29 juillet 2022. <https://doi.org/10.4000/monderusse.12752>
- Molkov G. (2021). Michael Moser "Yunosti Chestniye Zertsalo" 1717 g. u istokov russkogo literaturnogo yazıka, Slavische Sprachgeschichte, Bd. 10, Wien: Lit Verlag GmbH & Co. KG, 2020, ss. 456. Recenzje. Slavia Orientalis Tom Lxx, NR 1, ROK 2021. s. 231 –236.
- Moser M. (2020). "Yunosti Chestnoye Zertsalo" 1717 g. u istokov russkogo literaturnogo yazıka, Slavische Sprachgeschichte, Bd. 10, Wien: LIT VERLAG GmbH & Co. KG, 2020, s. 456.
- Omelçenko, O. V. (2020). Direktivniye reçeviyе aktı predpisaniya (razresheniya) i zapreta v religioznom diskurse. Voprosı jurnalistiki, pedagogiki, yazıkoznaniya, 477-486. <https://doi.org/10.18413/2712-7451-2020-39-3-477-486>
- Pospelova, Yu. Yu. (2009). Pedagogičeskii diskurs i yevo karakteristikı. Vestnik KGU im. N.A. Nekrasova, 1, 307-310.
- Radziyevska, T. V. (2010). Narisi z kontseptualnovıo analizu ta linhvistiki tekstu. Tekst – sotsium – kultura – movna osobystist. Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni NAN Ukrayini.
- Trofimova, O. V. (2002). Janroobrazuyuşçiyе osobennosti russkih dokumentov XVIII v.: Na materiale tyumenskoy delovoy pismennosti 1762-1796 gg [Dissertatsiya ... doktora filologiçeskıh nauk]. Sant-Peterburgskii gosudarstvenni universitet.
- Vaganova, K. R. (2012). Rozısknoy delovoy dokument XVII-XIX vv.: Janrovo-stilistiçeskiye i kommunikativno-pragmatiçeskiye osobennosti [Dissertatsiya ... kandidata filologiçeskıh nauk]. Omskii gosudarstvenni universitet imeni F.M. Dostoyevskogo.
- Voronoviç, A. S. (2011). Apellyatsiya k avtoritetu kak kommunikativni hod publiçnoy reçi politiçeskovo i religiozno diskursa Sbornik rabot 67 nauçnoy konferentsii studentov i aspirantov Belorusskovo gosudarstvennovo universiteta. 17-20 may 2010 g., Minsk. V 3ç. CH.2. - Minsk. - S. 38-41.
- Zelinskaya, O. YU. (2020). Predosterejeniya i zapreti kak sposob vozdeystviya na adresata v ukrainskih propovedyah XVII–XVIII vv. Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej, 55, Article 2000 <https://doi.org/10.11649/sfps.2000>

Zemlyanoi, S.N. (2003). Ontologiya i etikavetskosti (O jizni sveta i svetskoi jizni v Evrope i Rossii) // Etičeskaya mysl. No 4. S. 145–160.

Extended Abstract

The work «*Advice to youth - юности честное зеркало*» (1717) was published at the request of Peter I in the form of a handbook on the upbringing and education of secular youth in Russia. There is no exact information about the author and authors of the work. The work is an example of a pedagogical discourse that includes the rules of etiquette and courtesy, appeals to young people, and is a work that provides life guidance for young people by detailing the rules of behavior and etiquette in society. In this context, there are many instructive and advisory discourses in the work.

Since the work was written in a didactic style, it has been observed that there are many linguistic tools and forms of expression in the work. In the work, the most important point in creating instructive expressions is the obligations that arise in expressing the obligatory situations of the verb. In this case, the author resorts to predicative structures that contain auxiliary markers that give the meaning that the action must be performed. The author uses speech acts that indirectly express obligation. Thus, it makes it possible to avoid the monotony of verbalizing what is actually wanted to be said (intentions), thus making the text effective. The reader wants to be influenced by more striking and impressive words. The author often uses additional linguistic devices such as evaluative expressions, epithets (nicknames), and comparisons to increase the impact on the target or audience. The author uses different speaking tactics to challenge authority to increase communication's effect. The objections are the *apellyartsiya*, which are requests from a lower legal authority to a higher legal authority to reconsider decisions regarding certain church matters. First of all, there are objections to the jurisprudence texts of the Holy Scriptures, the authority of famous thinkers of the Ancient Age, poets, and philosophers, as well as sayings, aphorisms, and sayings that give an undeniable character to the author's instructions, which provide a stable assessment of events and actions in the universal language, appeal to traditions and church authority and there is opposition.

In the study, while analyzing linguistic tools, attention was drawn to the effectiveness of the expression, especially in the use of "imperative mood, predicative structures and some conjunctions". For the verbal expression of instructions together with the use of the imperative mood, predicative structures have been used, including auxiliary determiners that give the meaning of obligation to fulfill the action, task, or necessity, using the characteristic features of pedagogical discourse.

The author uses conversational tactics very often to emphasize the statement's impact and to express the objection to authority more strongly. He also emphasizes that his advice is accurate and reliable by referencing the Old and New Testaments. In addition to the Holy Scriptures, the author many times quotes the quotes of famous thinkers of Antiquity, poets and philosophers. It refers to the discourses and authoritarian thoughts of individuals.

Aphorisms and proverbs are used in the study, so the wisdom of proverbs and aphorisms is used while giving advice to young people. When giving advice and instructions to readers, the use of negative evaluation and positive activation of the ban is frequently encountered. The call to prohibit certain actions or to take the opposite action is given to the addressee verbally, not through actions but through evaluation. In this case, a negative evaluation provokes a ban, a positive one prompts action.

The book began to gain fame as a publication that radically changed the rules of social behavior and contributed to the history of the development of etiquette and courtesy in Russia. The work, which has taken its place in Russian literary history as a didactic book, is full of didactic elements. In this context, the impressive uses of language in the work will be examined with grammatical and semantic analysis methods.